

СТАНОВИЩЕ

От: доцент д-р Емилия Георгиева Младенова, Университет за национално и световно стопанство, катедра „Икономикс“, научна специалност „Политическа икономия“ (Микроикономика и Макроикономика)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика - Икономическа журналистика) в СУ „Св. Климент Охридски“

Автор на дисертационния труд: Десислава Димитрова Колева

Тема на дисертационния труд: „Фискално пространство за социална политика. Предпоставки за публичен диалог“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 38-760/14.12.2017 г. на ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за изразяване на становище дисертационен труд е в обем от 392 страници, в които се включват увод, изложение, заключение, библиография и приложение. В структурно отношение изложението съдържа три глави, първите две от които са с относително еднакъв обем (от около 110 - 120 страници), а последната – около 1/3 от техния обем. Заключение е в рамките на 9 страници, библиографията – на 24 страници (респ. в нея са посочени общо 226 източника на кирилица и латиница), приложението – на около 70 страници, но като се има предвид, че включеният в него текст е доста сгъстен, то може да се каже, че на практика е най-малко 2 пъти по-голям.

Актуалността на темата на дисертационния труд е безспорна както в теоретичен, така и в практикоприложен план. Проблемите на фискалното пространство не са достатъчно добре изследвани у нас, дори нещо повече,

оказва се, че по принцип то не е обект на достатъчно внимание, когато има достатъчно ресурси за финансиране на важни икономически приоритети и политически инициативи, но правителствата си „спомнят“ за него, „когато приоритетите се струпват при недостатъчно налични ресурси“. Във връзка с това може да се подчертае, че с оглед ролята на фискалната политика в България в условията на валутен борд, при който възможностите за използване на инструментите на паричната политика са сведени до минимум, изследваните проблеми ще бъдат актуални и в бъдеще, а това „обрича“ несъмнено дисертационния труд на Десислава Колева на дългосрочна актуалност и го прави още по-полезен.

Дисертационният труд е плод на самостоятелните усилия на докторантът Десислава Колева, която е демонстрирала във всички глави висока подготвеност в изследваната област; умение да представя коректно позициите в това отношение на учени, политици, експерти и журналисти; смелост да изразява своето собствено мнение както в позитивен, така и в критичен аспект.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Внимателното запознаване с дисертационния труд показва, че авторът не само си е поставил амбициозна цел и задачи, но е успял да ги изпълни при стриктно съобразяване с информацията, с която разполага, както и с възможността да я почерпи от, така да се каже, „първа ръка“. Получените резултати могат да се синтезират в следните няколко пункта:

На първо място, дисертационният труд е добре структуриран, в увода се съдържат всички необходими атрибути за подобен тип разработки - изследователска теза, цел на изследването, задачи на изследването, обект и предмет на изследването, използвана методология. Извън посоченото са налице още: заключение; богата библиографска справка за използваната

литература; изключително интересно приложение, в което се съдържат мненията на 20 лица (политици, експерти и журналисти) в най-малко една от областите: икономическа политика, социална политика, комуникации. Сред анкетиранията има няколко изключителни попадения, което несъмнено увеличава тежестта на направените констатации и изводи, както и прави разработката особено ценна и полезна.

На второ място, дисертационният труд подсказва определен афинитет към важни както за теорията, така и за практиката проблеми. Докторантът се впуска доста смело в една подвластна на все още много спорове научна област и успява да докаже, че концепцията за фискалното пространство, макар и разработена за целите на развитието в по-слабо развитите държави, има почва за приложение и в „догонващи“ като България, пък и дори в развитите страни. Определено е демонстриран кураж при посочването на потенциалните полета на напрежение по отношение на нейната реализация, респ. е показана необходимостта от активна публична комуникация/диалог между основните участници в нея/него – правителството и възможно най-широк кръг от заинтересовани лица, сред които експерти, граждани и др.

На трето място, дисертационният труд съдържа немалък брой приноси моменти, които авторът коректно е посочил на с. 12. Макар и деликатно формулирани, те реално съществуват и се свеждат най-общо до: впечатляващото за един журналист представяне на включените в теоретичната рамка основни категории - на фискалните правила и институционалния контрол на законодателната и изпълнителната власт; на социалния диалог като средство за постигане на социален мир и стабилност; на публичния диалог в случаите на отваряне на фискално пространство за социална политика; на примерите, които илюстрират усилията за отваряне на фискално пространство в България с цел

финансиране на изпълняващи социални функции определени политики (но не финансират социални мерки в чист вид); на обобщенията на мненията на различните групи интервюирани респонденти за фискалната политика, фискалното пространство и ролята на Фискалния съвет; на ролята, интереса и участието на медиите (в периода 2013 – 2015 г.) в публичния диалог по въпросите на бюджетната политика и проблемите в социалната сфера.

На четвърто място, дисертационният труд е обезпечен с информация от богат набор и разнообразни по своята същност източници. За осъществяване на своето изследване авторът е използвал и различни методологични способности и похвати, като особено ярко открояващи се сред тях са емпиричното проучване чрез метода на дълбочинните интервюта и контент анализа на публикациите на две печатни медии за проверка, респ. потвърждаване или отхвърляне, на направените констатации и изводи от допитването с експертите.

На базата на прегледа на стотиците аналитични и информационни единици от двете печатни медии, посветени на фискалната и социалната политики, във втората глава са представени и 6 графични изображения, с които изложението не само се разнообразява, но и изглежда по-убедително. В текста, респ. под линия, изключително коректно са маркирани 392 позовавания, с които несъмнено се демонстрира умение за академичен стил на писане, анализиране и цитиране.

На пето място, дисертационният труд съдържа констатации и изводи, които внимателно следва да бъдат проучени от управляващите, експертите и представителите на медиите, доколкото всички те участват в разработването и провеждането на съответните политики или са техен медиатор. От особено значение тук се явяват въпроси като тези за разумното водене на фискална и социална политика в условията на

ограничен публичен ресурс и съблюдаване на определени изисквания от страна на Европейския съюз; за ролята на публичната комуникация и диалога за постигане на консенсус за отваряне на фискална пролука за целите на социалната политика; за обективността на медиите и техния принос в количествен и качествен аспект при коментарите на бюджетните и социалните въпроси; за нивото на квалификация и професионализъм на журналистите, отразяващи публичния дебат за социалната и фискалната политика и т.н.

3. Оценка на автореферата и публикациите по дисертацията

Авторефератът е изготвен при стриктното спазване на съществуващите изисквания и стандарти. На с. 55 са посочени по-категорично в сравнение с дисертацията 5-те най-важни приноса, които в основни линии отразяват научните и научно-приложните постижения. Представен е и списък на публикациите по темата на дисертацията, в който са включени 2 публикации, свидетелстващи за много добро познаване на разглежданите в тях въпроси.

4. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд съдържа и нормалните за подобно изследване слаби или недостатъчно укрепени пунктове, които в никакъв случай не се отразяват на общото положително впечатление. Сред тях могат да бъдат посочени: липсата на ясно открити в текста или в края на всяка глава констатации и изводи, чрез които той би могъл да бъде възприет по-лесно; прекаляването на определени места с цитати или позовавания, които особено в първа глава свеждат съотношението цитати – собствени разсъждения до критичното в такива случаи ниво; спадането на равнището на научност на анализа (особено във втора и трета глава) и илюстрирането на схематичност при поднасяне на събраната информация; представянето в

заклучението на съдържащото се главно във втора и трета глава; липсата на каквито и да е позовавания на правото на ЕС, доколкото там се съдържат важни постановки по разглежданите в дисертацията въпроси; спорната продължителност на изборния за изследване период (2013 -2015 г.); броят на анкетиранията лица и на използваните за контент анализа медии.

Във връзка със защитата на дисертационния труд на докторанта отправям следните два въпроса:

1. Кои държави - членки на ЕС, имат опит с прилагането на концепцията за фискалното пространство и може ли България да се възползва от него?
2. Как може да бъде оценена фискалната дисциплина като условие за членство в Еврозоната и нейното поддържане след приемане на общата валута в държавите - членки на ЕС, от групата BELL/БЕЛЛ?

5. Заключение

На базата на изразеното положително становище за качествата на дисертационния труд на Десислава Димитрова Колева предлагам да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика - Икономическа журналистика).

10.01.2018 г.

Подпис:

София

(доц. д-р Емилия Георгиева)